

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра філософії та культурології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Філософія

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Мікро- та наносистемна техніка
(назва програми)

Спеціальність 153 Мікро- та наносистемна техніка
(вказати: код, назва)

Галузь знань 15 Автоматизація та приладобудування
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Інститут фізико-технічних і комп'ютерних наук

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання _____ українська
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробник: Людмила Павлівна Подгорна, к.філос.н., асистент кафедри філософії та культурології
(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача

[http://www.philosophy.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[3614\]\[caf_pers_id\]=1675&com_mands\[3614\]=item](http://www.philosophy.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[3614][caf_pers_id]=1675&com_mands[3614]=item)

Контактний тел. (+38) 0506785018
(0372) 584878 - кафедра філософії та культурології

E-mail: l.podgorna@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=222>

Консультації

Онлайн-консультації: середа з 14.30 до 16.00.
Очні консультації: за попередньою домовленістю

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Філософія як важлива частина світової культури націлена на рефлексію світогляду, на осмислення його основ, включаючи найважливіші аспекти ставлення людини до світу, до самої себе, до іншої людини, до суспільства, до науки, до різних сфер життя. Предметом її вивчення є філософський дискурс сучасності в контексті міждисциплінарного синтезу. Вивчення філософії дозволяє сформувати перелік загальних компетентностей, які лежать в основі вищої професійної освіти незалежно від сфери спеціалізації.

2. Мета навчальної дисципліни: розвиток у студентів інтересу до філософського осмислення дійсності, світового історико-культурного процесу, людського життя; формування філософської культури мислення, пізнання світу та самого себе, навичок застосування філософської методології; актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

3. Пререквізити. Дана дисципліна розвиває раніше набуті студентами навички та знання з курсів «Актуальні питання історії та культури України», «Історія науки і техніки», «Креативні технології навчання інженерів» та ін., а також може стати підґрунтям для вивчення наступних за часом дисциплін соціо-гуманітарного спрямування, зокрема при здобутті освітнього рівня «Магістр».

4. Результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти наступними **компетентностями**:

ЗК1. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ФК14. Здатність застосовувати базові фахові знання, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання історії України та її культури, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й умінь їх використовувати в професійній і соціальній діяльності.

У межах вивчення дисципліни «Філософія» студенти набувають наступних **програмних результатів навчання**:

Намагатися засвоювати нові знання, прогресивні технології та інновації, знаходити нові нешаблонні рішення і засоби їх здійснення; відповідати вимогам гнучкості в подоланні перешкод та досягненні мети, раціонального використання та нормування часу, дисциплінованості, відповідальності за свої рішення та діяльність.

Слідувати нормам сучасної української літературної мови у діловій, професійній та соціокультурних сферах. Виявляти навички самостійної та колективної роботи, лідерські якості, організувати роботу у межах обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність.

Аргументувати нормативно-правові дії у професійній діяльності та повсякденному житті; аргументувати економічні переваги інженерних розробок, екологічність та безпечність; оцінювати фундаментальні поняття державотворення, сучасні методи культурологічного аналізу, правові засади України та етичні норми; захищати власні світоглядні позиції та політичні переконання у виробничій або соціальній діяльності.

В результаті опанування курсу студент повинен:

знати :

- комплекс основних філософських категорій та понять;
- особливості основних філософських напрямків, течій та шкіл;
- розуміти сенс інтелектуального і соціокультурного призначення філософії, її пізнавальних та культурних можливостей, історичної ролі;

вміти:

- знаходити, класифікувати та аналізувати інформацію з різних джерел;
- встановлювати зв'язок між окремими твердженнями в загальній системі поглядів і переконань;
- розпізнавати типові помилки в аргументації;
- дискутувати на запропоновані теми;
- аргументувати власну позицію у розв'язанні світоглядних проблем, спираючись на визначені філософські підходи;
- використовувати філософські методи дослідження у своїй науковій, суспільно-політичній та громадській діяльності;

володіти навичками:

- порівняння різних підходів до розв'язання актуальних соціальних і гуманітарних проблем;
- аналізу та сприймання текстів, що мають філософський зміст;
- виявлення та обґрунтування ціннісних засад різних видів діяльності;
- виявлення вербальних і невербальних засобів маніпуляції;
- застосовування форм і засобів сучасного філософського дискурсу для обґрунтування власного світогляду, вдосконалення особистої культури міркувань.

5. Опис навчальної дисципліни**5.1. Загальна інформація**

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин				Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	семінарські	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	8	4	120	15	15	90		іспит
Заочна									

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Свідомість, знання, інформація як предмет філософського аналізу									
Тема 1. Предмет філософії	14	2	2		10					
Тема 2. Проблема свідомості	15	2	2		11					

Тема 3. Знання, наука, істина.	16	2	2		12					
Тема 4. Довіра до інформації із зовнішніх джерел	16	2	2		12					
Разом за ЗМ1	61	8	8		45					
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Свобода волі, мораль, закон та їх філософське осмислення									
Тема 5. Свобода і відповідальність	19	2	2		15					
Тема 6. Мораль, моральність, нормативність	19	2	2		15					
Тема 7. Законність і справедливість	21	3	3		15					
Разом за ЗМ 2	59	7	7		45					
Усього годин	120	15	15		90	120				

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

5.3.1 Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми, зміст завдання
1.	Філософія та критичне мислення.
2.	Картезіанський дуалізм.
3.	Проблема істини й хиби.
4.	Засоби маніпуляції інформацією.
5.	Проблеми та виклики розвитку нанотехнологій.
6.	Моральні цінності сьогодення.
7.	Принципи рівних можливостей і гендерні проблеми.

5.3.2 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми
1	Філософія як шлях самотворення
2	Мисленевий експеримент як метод дослідження у філософії свідомості
3	Інтелектуальна автономія: виклики сучасності
4	Аргументи й контраргументи щодо наукового реалізму
5	Проблема теодицеї та відповідальності людини за зло у світі
6	Сильні і слабкі сторони лібералізму
7	Засади обґрунтування моралі (релігія, традиції, раціональність)

6. Система контролю та оцінювання

Форми поточного контролю та кількість балів за їх виконання

№ п/з	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за
-------	-------------------	-------------------------------	--------------------------------

			контрольний захід
1	Перевірка знань, отриманих на лекції	Обов'язково	2
2	Робота на практичних заняттях	Обов'язково	5
3	Аудиторне тестування	Обов'язково	2
4	Позааудиторне тестування	Обов'язково	5
5	Письмова робота (може містити кілька письмових завдань у ЗМ)	Обов'язково	10 (ЗМ1) 15 (ЗМ2)
6	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові питання	За бажанням	2
7	Написання есе (1-2 сторінки)	За бажанням	3
8	Підготовка 5-хвилинної презентації та виступ в аудиторії	За бажанням, при взаємодії з викладачем	5
9	Портфоліо	За бажанням	10
10	Підготовка тез до наукової конференції (за філософською проблематикою)	За бажанням, при взаємодії з викладачем	10

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Засоби оцінювання:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- індивідуальні та командні проекти;
- есе.

Політика курсу

Викладання курсу «Філософія», контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог академічної доброчесності. Студенти несуть особисту відповідальність за випадки їхнього порушення, враховуючи плагиат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше бали, зараховані студентів-студентці за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання усіх нарахованих за курс балів.

Завдання з навчальної дисципліни поділяються на обов'язкові – для отримання студентами мінімального обсягу знань і вмінь (мінімальної кількості балів) і додаткові – запропоновані викладачем для того, щоб студенти могли отримати максимальний обсяг знань і вмінь (максимальну кількість балів). Отже, кожен студент сам може розраховувати свої сили відповідно до навчальних потреб і скласти план роботи під час курсу.

Запізнення на заняття не вітається, але студент/ка допускається до заняття за умови, що не привертає зайвої уваги до себе і не заважає іншим студентам.

Лекції будуть відбуватись в очному/електронному інтерактивному форматі, в залежності від епідеміологічної ситуації, з можливістю ставити усні питання або в чаті і заробляти додаткові бали, виконуючі невеликі завдання поточного контролю. Під час лекцій Вам будуть запропоновані інтерактивні форми роботи (тести, опитування, питання) – будь ласка, потурбуйтеся про надійний інтернет-зв'язок. Демонструйте матеріали і презентації, за потреби, під час доповіді.

Семінарські заняття – аудиторні, за розкладом (за умови епідеміологічного дозволу) або онлайн. Будь ласка, розвивайте комунікативний простір групи – заздалегідь з'ясовуйте і обговорюйте в групі, які творчі групи і завдання плануєте на семінар, скільки

часу потребує ваша доповідь, як оптимізувати заняття, щоб всі могли продемонструвати підготовку (наприклад, можете обрати модератора на заняття, скласти план виступів з обмеженням часу, враховуйте питання і дискусії). Підходьте творчо до підготовки, застосовуйте професійні навички. Наприклад, проводьте опитування і презентуйте результати, організовуйте обговорення тексту, заздалегідь запросивши групу прочитати певний фрагмент до заняття; пробуйте провести ділову гру чи квест.

Консультації – очні, онлайн, через корпоративну пошту l.podgorna@chnu.edu.ua, через вайбер, а також через повідомлення у системі Moodle.

Один раз на два тижні – консультація на завершення кожної теми курсу. Можливість виступити, якщо не встигли, поставити питання, обговорити додатковий текст.

Матеріали:

Курс забезпечений електронними ресурсами – посилання на джерела знайдете на сайті дистанційного навчання, в кожній темі. Під час підготовки творчих робіт раджу використовувати ТІЛЬКИ академічні джерела, сайти університетів, електронні бібліотеки. Оцінюйте прискіпливо якість текстів, які цитуєте.

. Курс містить уніфіковану програму, але її можна адаптувати під потреби і можливості конкретного студента. Курс гнучкий, дозволить Вам розкрити свій творчий потенціал і отримати гарні знання і високі бали за будь-яких епідеміологічних обставин. Якщо у Вас виникають складнощі у засвоєнні матеріалу чи отриманні балів, пов'язані з мовою текстів, темпом курсу чи окремими темами – будь ласка, напишіть мені про це. Разом ми можемо розробити стратегію, щоб Ви могли успішно завершити курс з філософії. Наприклад, якщо Ви краще виступаєте усно, ніж пишете есе – це можна вирішити під час консультації. Гнучкість курсу передбачає, що Ви зможете обирати завдання, які виконаєте з найкращим результатом, за кожною темою. Таким чином, Ви самостійно формуєте свій план вивчення дисципліни і впливаєте на оцінку.

Гнучкість курсу і змішаний формат дозволять Вам успішно скласти курс навіть за наявності кількох пропусків з поважної причини (див. п. 7.9 https://drive.google.com/file/d/1x419wQ3yhhBi0azmcm_xUod7zrSsdCVN/view).

Пропуск з поважної причини: обов'язково проінформуйте деканат і старосту про причину пропуску, надайте документальне підтвердження, на запит деканату.

Пропуски без погодження з деканатом: не заохочуються. На особливу увагу заслуговують ситуації, коли Ви пропускаєте заняття захисту групового проекту. Обов'язково підготуйте свою частину завдання і попередьте групу про свою відсутність заздалегідь.

Незалежно від причини пропуску: розпитайте одногрупників про завдання, підготуйте матеріали до тематичної консультації, надішліть роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання з комунікативної філософії є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Оцінка /А/ “Відмінно”-/90-100 балів/ виставляється, якщо студент:

- вільно володіє поняттєво-категорійним апаратом курсу;
- виявив всебічне, систематичне й глибоке знання матеріалу, глибоко засвоїв основну й додаткову літературу з теми, рекомендовану планом. Доповідає активно й упевнено, не прив'язаний до конспекту. Відповідь вирізняється багатством і точністю використаних термінів. Матеріал викладається послідовно й логічно. У розумінні та викладі навчального матеріалу студент виявляє науковий підхід і творчі здібності. Після завершення доповіді

відповідає на більшість питань викладача та товаришів. (При цьому викладач має право поставити до трьох коротких питань за темою семінарського заняття загалом, а не лише з питання, яке висвітлював студент).

- аналізує тексти та проблеми на високому рівні.

Оцінка /В/ “Добре”-/80-89/ виставляється, якщо студент:

- знає теоретичний матеріал курсу;

- орієнтується в першоджерелах, знає їх основні ідеї;

- вміє пов'язувати теоретичний матеріал з практикою пізнавальної діяльності;

- аналізує тексти та проблеми на достатньому рівні, наводить аргументи і приклади.

Оцінки /С/ “Добре”-/70-79/ заслуговує студент, який:

- вільно орієнтується у програмному матеріалі і першоджерелах, демонструє системне знання;

- володіє мовою філософії, її понять і категорій;

- аргументує свої відповіді прикладами з теорій представників філософії.

Оцінка /D/ “Задовільно”-/60-69/ заслуговує студент, який:

- орієнтується в основних положеннях матеріалу підручників і лекційного курсу;

- знає основні ідеї першоджерел, але не може повністю розкрити їх зміст;

- демонструє несистематизоване знання програмного матеріалу, відсутність конкретного аналізу питань, поверховість викладу;

- затрудняється розкрити практичне і теоретичне значення знання.

- вміє пов'язувати теоретичний матеріал з практикою аналізу текстів та проблем за наявності опори.

Оцінка /E/ “Задовільно”-/50-59/ виставляється студенту, який:

- виявив поверхові знання програмного матеріалу;

- не здатний аргументувати свою відповідь;

- називає основні ідеї, принципи, категорії філософії, але недостатньо знає їх зміст і функціональне призначення;

- вміє аналізувати окремі аспекти дискурсу, за наявності опори.

Оцінка /FX/ “Незадовільно”-/35-49/ виставляється студенту, який:

- не засвоїв більше половини програмного матеріалу;

- не знає змісту першоджерел;

- не володіє основними поняттями і категоріями філософії;

- не може проаналізувати окремі аспекти тексту чи проблеми, навіть за наявності опори.

Оцінка /F/ “Незадовільно”-/1-34/ виставляється студенту, який:

- не орієнтується у програмному матеріалі і першоджерелах.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне опитування та самостійна робота								Кількість балів (іспит)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Письмова робота	Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	10	T5	T6	T7	15	
5	5	5	5			5	5		5

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Андрущенко В. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навч. посіб. / В. Андрущенко, Г.Волинка, Н. Мозгова та ін.;[за ред. Г. Волинки]. – К.: Каравела, 2016. – 368 с.

2. Губар О.М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007 – 416 с.
3. Лоу С. Філософские истории / Стивен Лоу; [пер. с англ. А.Л. Никифорова]. - М.: АСТ МОСКВА: ХРАНИТЕЛЬ, 2007. — 280 с.
4. Нагель Т. Что все это значит? Очень краткое введение в философию / [пер. с англ. А. Толстова]. – М.: Идея-Пресс, 2001. – 84 с.
5. Причепій Є. Філософія: підручник / Є. Причепій, А. Черній, Л. Чекаль. – К.: Академвидав, 2005; 2009. – 592 с.
6. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. --К.: Книга, 2005. - 528 с.

7.2. Допоміжна

1. Берлін І. Чотири есе про свободу / І. Берлін ; пер. з англ. О. Коваленко. — К. 1994.
2. Краевский В. Три ступени познания и спор реализма с анти-реализмом / В.Краевский// Философия науки. Вып. 1. Проблемы рациональности – М.: ИФ РАН, 1995
3. Мамардашвили М. Как я понимаю философию / М. Мамардашвили; [сост. и предисл. Ю. П. Сенокосова]. - М.: Прогресс, 1990. – 368 с.
4. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології ХХІ століття: монографія / Г. Почепцов. – Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017 г. - 260 с.
5. Рассел Б. Философия для непосвященных [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://batenka.ru/explore/lectures/bertrand-russell/>
6. Свендсен Л. Філософія свободи: Львів: АНЕТТИАНТОНЕНКО, К.: Ніка-Центр, 2016. -336с.
7. Соболева М.Е. «Знание» и «мнение»: Платон против Гегтиера [Электронный ресурс] /М.Е. Соболева [пер. Е. Воробьева]// Вопросы философии. -2016. - № 2. - Режим доступа: http://vphil.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=1350&Itemid=5

8. Інформаційні ресурси

- <http://lib.onu.edu.ua/> Бібліотека ОНУ ім. І.І.Мечникова.
- <http://www.onu.edu.ua/ru/index.html> Сайт ОНУ ім. І.І.Мечникова.
- <http://www.ognb.odessa.ua/> Бібліотека ім. М.Горького.
- <http://www.nbuv.gov.ua/> Бібліотека ім. В.Вернадського.
- <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> Бібліотека ім. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
- <http://www.filosof.com.ua/> Інститут філософії НАН України імені Григорія Сковороди.
- <http://www.gilan.uar.net/nasu/hiuass.html> Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського.
- <http://www.philosof.onu.edu.ua/> Сайт філософського факультету ОНУ ім. І.І.Мечникова.
- <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html> Найвидатніші філософи світу та України.
- <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.htm> Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
- <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-bac.html> Філософія (для бакалаврів природничих спеціальностей).
- <http://plato.stanford.edu/> Філософська енциклопедія Стенфордського університету. (Англійською мовою).

Індексовані журнали та тематичні ресурси:

Empedocles: European Journal for the Philosophy of Communication

<https://www.ingentaconnect.com/content/intellect/ejpc/2009/00000001/00000001>

Journal Meta: Research in Hermeneutics, Phenomenology, and Practical Philosophy (Archives)

<https://www.metajournal.org/archive.php>